

प्रभाव दैनिक

National Daily

पत्रिका नआएमा, ठेगाना परिवर्तन
भएमा वा अन्य कुनै गुनासो/जिज्ञासा
भएमा निम्न माध्यमबाट हामीलाई
तत्काल सम्पर्क गर्नुहुन अनुरोध गरिन्छ ।
प्रभाव पब्लिकेशन प्रा.लि.
सिफल-७, काठमाडौं
०१-४३७३५७७, ९७६९८१५४००,
९८४९१५२२१७, ९८४९२४६२६९
marketing2prabhav@gmail.com

वर्ष ११ अंक ३१६ काठमाडौं बुधवार, २८ फागुन २०८१ Prabhav National Daily Wednesday, March 12, 2025 www.prabhavonline.com पृष्ठ ८ मूल्य रु. ५१-

राजावादीलाई लोकतन्त्रभित्रै ठाउँ खोज्न चुनौती

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- सांसदहरूले लोकतन्त्रको विकल्प राजतन्त्र हुने नसक्ने बताएका छन् । मंगलबारको प्रतिनिधिसभा बैठकमा सांसदहरूले आइतबार पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाह, राजावादी दल राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीलगायतले गरेको काठमाडौंको प्रदर्शन लक्षित मन्त्रव्य राख्दै यस्तो बताएका हुन् । प्रमुख प्रतिपक्षी दल नेकपा माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले प्रतिनिधिसभालाई सम्बोधन गर्दै लोकतन्त्रमै स्थान खोज्न राजावादीलाई आग्रह गरे । 'राजावादीलाई मेरो आग्रह छ, लोकतन्त्रमै आफ्नो ठाउँ खोज्नु । हामीलाई आपत्ति छैन,' दाहालले भने, 'लोकतन्त्र जति प्रचण्डको हो, त्यति नै व्यक्ति ज्ञानेन्द्र शाहको पनि हो भन्ने मान्यता हामी राजनीतिक दलहरूले राखेका छौं र हाम्रो संविधानले त्यो मान्यता स्थापित गरेको छ ।' राजावादीको चलखेलमा संगठित प्रयास हुनसक्ने उल्लेख गर्दै दाहालले यसबारे सरकार सचेत हुनुपर्ने धारणा राखे । 'वर्षौंसम्म बन्द कोठामासमेत राजतन्त्र पुनर्स्थापनाको सपना देख्न डराएकाहरू आज सडकमै ओर्लेका छन् र सडकबाटै राजसंस्था पुनर्स्थापनाको चुनौती दिन थालेका छन् । यसका पछाडि संगठित प्रयास छ । यसमा देशभित्र र बाहिरका चलखेल मिसिएका छन्,' उनले भने, 'यस्ता चलखेल हिजो र अस्तित्व हुँदै आए पनि तर अहिले अचानक किन बढि भयो ?'

एकातिर सरकारको बेथिति र अर्कातिर प्रतिगामी शक्तिको चलखेलका विरुद्ध एकैसाथ जुध्नुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ ।

● **पुष्पकमल दाहाल**
अध्यक्ष, माओवादी केन्द्र

पछिल्लो केही दिनदेखि पूर्वराजा ज्ञानेन्द्रको नाम र उक्साहटबाट समाजमा संविधानविपरीतका कार्यहरू भइरहेका छन् ।

● **महेश बर्तौला**
प्रमुख सचेतक, नेकपा एमाले

सरकारले प्रभावकारी काम गर्न नसकेकोले अहिले आन्दोलन बढ्दो छ । देशभरका सामुदायिक विद्यालयका शिक्षक राजधानी केन्द्रित आन्दोलनमा छन् । यसखाले आन्दोलनलाई सरकारले बेवास्ता गर्न नहुने दाहालको भनाइ थियो । 'दुध उत्पादक किसान होउन् वा तरकारी उत्पादक, निर्माण व्यवसायी होउन् वा उखु किसान, दलित होउन् वा महिला म सबैलाई आज आन्दोलनमै देखिरहेको छु । मलाई लाग्छ सबैले स्थिति अलि जटिल छ भन्ने महसूस गरेका छन्,' उनले भने, 'सरकारमा बसेका साथीहरूलाई मेरो प्रश्न छ, हरेक वर्ग र समुदायले अब आन्दोलनबाहेक अरु विकल्प देख्न छाडेका हुन् ?' संसद्मा रहेको राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी (राप्रपा)ले राजतन्त्रको माग गरेर इतिहासको चक्कालाई पछ्याउने फर्काउन खोजेकोसमेत दाहालको आरोप रह्यो । 'एकातिर राजावादी साथीहरू सडकमा हुनुहुन्छ, सदनमा पनि हुनुहुन्छ । उहाँहरूका उद्देश्य प्रस्ट छन्, उहाँहरूले इतिहासको चक्कालाई पछ्याउने फर्काउन चाहनुभएको छ,' दाहालले भने ।

► क्रमशः पृष्ठ ५ मा

संविधानमा तोकिएको नौ वर्षपछि कार्यान्वयनमा आउँदै उपभोक्ता अदालत

चैत २ गतेबाट सञ्चालनमा आउँदै | कार्यक्षेत्र काठमाडौं, ललितपुर र भक्तपुरमा

■ **जेबी योञ्जन**

काठमाडौं- उपभोक्ता अदालत आगामी २ चैतदेखि सञ्चालनमा आउने भएको छ । कानून, न्याय तथा संसदीय मामिलामन्त्री अजयकुमार चौरसियाले मंगलबार उपभोक्ता अदालत गठनसम्बन्धी सूचना संसद्मा टेबुल गर्दै सञ्चालनमा आउने मितिबारे पनि जानकारी दिएका हुन् । विश्व उपभोक्ता दिवसको अवसर पारेर उपभोक्ता अदालत सञ्चालनमा ल्याइने मन्त्री चौरसियाले बताए । 'सर्वोच्च अदालतको २०७८ फागुन ८ को परमादेशअनुसार काठमाडौं, ललितपुर र भक्तपुर हेर्नेगरी सरकारले उपभोक्ता अदालत गठन गरिसकेको छ । विश्व उपभोक्ता अधिकार दिवस मार्च १५ तारिख (२०८१ चैत २) देखि सञ्चालन हुने जानकारी गराउन चाहन्छु,' उनले भने । उपभोक्ता संरक्षण ऐन बनेको २०७५ सालमै हो । ऐन कार्यान्वयन गर्नेगरी छुट्टै अदालत गठनका लागि सर्वोच्चले यसअघि नै आदेश दिएको थियो । तर, गत २१ माघमा उपत्यकाको तीन जिल्ला कार्यक्षेत्र हुनेगरी पहिलोपटक उपभोक्ता अदालत गठन गरिएको हो । अब भने अदालत सञ्चालनमा आउने मिति पनि टुंगो लाग्यो । कालोबजारी र महँगोसम्बन्धी मुद्दाको निरूपण उपभोक्ता अदालतले गर्ने छ । उपभोक्तालाई कानूनबमोजिम क्षतिपूर्ति भराउने अधिकार पनि अदालतसँग छ । विक्रिताले उपभोक्तालाई भ्रुक्ष्याएर न्यून गुणस्तरको वस्तु बिक्री गरेमा, मूल्यमा मनोमानी गरेमा र कुनै वस्तुको उपभोगका कारण स्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर परेमा त्यससम्बन्धी मुद्दा यो अदालतले हेर्ने छ । त्यस्ता विक्रितबाट क्षतिपूर्ति भराउने व्यवस्था उपभोक्ता संरक्षण ऐन २०७५ मा छ । ऐनअनुसार हार्नि-नोक्सानी पुगेको मितिले छ महिनाभित्र उजुरी गर्नुपर्ने छ ।

उपभोक्ता अदालत

सर्वोच्च अदालतको २०७८ फागुन ८ को परमादेशअनुसार काठमाडौं, ललितपुर र भक्तपुर हेर्नेगरी सरकारले उपभोक्ता अदालत गठन गरिसकेको छ । विश्व उपभोक्ता अधिकार दिवस मार्च १५ (चैत २) देखि सञ्चालन हुने जानकारी गराउन चाहन्छु ।

■ **अजयकुमार चौरसिया**
कानूनमन्त्री

उपभोक्ता अदालत गठन गर्ने कानुनी व्यवस्थालाई २ असोज २०७५ मा उपभोक्ता संरक्षण ऐन जारी भएको थियो ।

कर्मचारीले उपभोक्तालाई वस्तु तथा सेवा दिने हुन्छ, व्यापारीले मात्रै होइन तर कर्मचारीबाटै उपभोक्ता अदालतको अध्यक्ष र सदस्य बनाईदाचाहिँ निष्पक्ष र जनआस्था कायम गर्नेगरी न्याय सम्पादन होला ? अहिल्यै प्रश्न उठेको छ ।

■ **प्रेमलाल महर्जन**
उपभोक्ता अधिकारकर्मी

त्यसको छ वर्ष तीन महिना बितेपछि उपभोक्ता अदालत गठन गरिएको हो । न्याय परिषदको सिफारिसमा

मन्त्रपरिषद् बैठकले काठमाडौं जिल्ला अदालतका न्यायाधीश रामप्रसाद शर्मालाई उपभोक्ता अदालतको अध्यक्ष नियुक्त गरेको छ । न्यायाधीश शर्मालाई न्याय परिषदसँगको परामर्शमा अध्यक्ष तोकिएको हो । न्याय सेवा आयोगले उपसचिव गेहेन्द्रराज रेग्मी र उद्योग मन्त्रालयले उपसचिव आनन्दराज पोखरेललाई अदालतको सदस्य तोकेका छन् । उपभोक्ता अदालतमा उपभोक्ताले आफू ठगिएको गुनासो पनि गर्न सक्छन् । संविधानतः गुणस्तरयुक्त वस्तुको उपभोग गर्न पाउनु नागरिकको मौलिक हक हो । अन्यथा भएको खण्डमा व्यक्तिको क्षतिपूर्ति पाउने हक हुने छ । उपभोक्ता अदालतले नागरिकको यही मौलिक हक उपभोगको विषयसम्बन्धी गुनासो सुनुवाइ गर्ने छ । सर्वोच्च अदालतले २०७८ मा सार्थ प्रदेशमा उपभोक्ता अदालत गठन गर्न आदेश दिएको थियो । तर, सरकारले काठमाडौं उपत्यकाका तीन जिल्लालाई कार्यक्षेत्र तोकेर अदालत गठन गरेको हो । उपभोक्ता संरक्षण ऐनको दफा ४१ मा उपभोक्ता अदालतसम्बन्धी व्यवस्था छ, जसमा सरकारले तोकेको सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला न्यायाधीशको अध्यक्षतामा न्याय सेवाको उपसचिव र सरकारले तोकेको उपसचिव सदस्य रहने व्यवस्था उल्लेख छ । अदालतमा कम्तीमा एक जना सदस्य उपस्थित रहेको इजलासले मुद्दाको थुन्डोकाहेकको अन्य कारवाही र दुई जना सदस्य उपस्थित भएको इजलासले थुन्डोकलगायत अन्य जुनसुकै कारवाही गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ । संविधानमा 'गुणस्तरहीन वस्तु वा सेवाबाट क्षति पुगेको व्यक्तिलाई कानूनबमोजिम क्षतिपूर्ति पाउने हक हुने छ' भन्ने मौलिक हकको व्यवस्था छ ।

► क्रमशः पृष्ठ २ मा

सन्दर्भ: वैदेशिक रोजगार

सोह्र बुँदे घोषणापत्र जारी गर्दै सकियो रोजगार सम्मेलन

श्रमबजार बिस्तारका लागि उपलब्धिमूलक बनेको श्रम मन्त्रालयको दाबी

सम्मेलनमा के-के भए

- ▶ आन्तरिक रोजगार प्रवर्द्धन दशक घोषणा
- ▶ विभिन्न विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुतिसमेत छलफल
- ▶ निजी क्षेत्र, ट्रेड युनियन, श्रम तथा रोजगारसँग सम्बन्धित संस्थाका प्रतिनिधि, व्यवसायी, अनुसन्धानकर्ता, विज्ञ, विकास साभेदारलगायत ५०० जनाभन्दा बढी सहभागी
- ▶ राष्ट्रिय व्यावसायिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान र विभिन्न १० वटा रोजगारदाता संस्थाबीच समझदारी
- ▶ प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र स्वीस कन्ट्याक्टबीच समझदारी
- ▶ सामाजिक सुरक्षा कोष र विभिन्न सातवटा रोजगारदाताबीच समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर

विशिष्टा पोडेल

काठमाडौं- १६ बुँदे घोषणापत्र जारी गर्दै पाँचौँ राष्ट्रिय श्रम तथा रोजगार सम्मेलन सकिएको छ । श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयले आयोजना गरेको दुईदिने सम्मेलन मंगलबार सकिएको हो । मन्त्रालयले आन्तरिक रोजगार प्रवर्द्धन गर्दै वैदेशिक रोजगारमा रहेको निर्भरता घटाउने उद्देश्यका साथ सम्मेलन आयोजना गरेको थियो । मंगलबार साँझ जारी घोषणापत्रमा आन्तरिक रोजगारी सिर्जनालाई तीव्रता दिन घोषित आन्तरिक रोजगार प्रवर्द्धन दशकलाई सफलतापूर्वक कार्यान्वयन गर्न आवश्यक

रणनीति, कार्यनीति र कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिने उल्लेख छ । रोजगार प्रवर्द्धन दशकको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक नीतिगत र प्रविधिगत परिमार्जन गरिने बताइएको छ । साथै, आन्तरिक रोजगार प्रवर्द्धन दशकका क्रियाकलापहरू आगामी आवधिक योजना, वार्षिक नीति कार्यक्रम तथा बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्दै लगिने घोषणापत्रमा उल्लेख गरिएको छ । यसैगरी वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका कामदारको सीपको प्रमाणीकरण गरी उनीहरूले आर्जन गरेको सीप, पुँजी र अनुभवलाई उत्पादनशील कार्यमा उपयोग गरी उच्चमशीलताको थप विस्तार गरिने बुँदा

पनि घोषणापत्रमा समेटिएको छ । प्रभावकारी श्रम कूटनीतिमार्फत वैदेशिक रोजगारलाई व्यवस्थित, सुरक्षित र मर्यादित बनाउँदै वाध्यात्मकरूपमा वैदेशिक रोजगारमा जानुपर्ने अवस्थाको अन्त्य गर्नका लागि नीतिगत तथा कानुनी सुधार गरिने उल्लेख गरिएको छ । समापन समारोहमा बोल्दै मुख्यसचिव एकनारायण अर्यालले वैदेशिक रोजगार ऐन परिमार्जन गर्ने, सामाजिक सुरक्षा कोषलाई अझ व्यवस्थित बनाउने तथा सीप विकासका कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारी बनाउने प्रयासमा सरकार लागिरहेको बताए । यसमा निजी क्षेत्र तथा विज्ञहरूको भूमिकालाई स्थान दिइने उनको भनाइ छ ।

► क्रमशः पृष्ठ २ मा

यी हुन् घोषणापत्रका १६ बुँदा

- १) आन्तरिक रोजगारी सिर्जनालाई तीव्रता दिन घोषित आन्तरिक रोजगार प्रवर्द्धन दशकलाई सफलतापूर्वक कार्यान्वयन गर्न आवश्यक रणनीति, कार्यनीति र कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिने छ ।
- २) रोजगार प्रवर्द्धन दशकको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक नीतिगत र प्रविधिगत परिमार्जन गरिने छ ।
- ३) आन्तरिक रोजगार प्रवर्द्धन दशकका क्रियाकलापहरू आगामी आवधिक योजना, वार्षिक नीति कार्यक्रम तथा बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्दै लगिने छ ।
- ४) सरकारी क्षेत्रको सहजीकरण र निजी क्षेत्रको नेतृत्वमा तुलनात्मक लाभका नवीनतम् एवं उदीयमान क्षेत्रहरूमा लगानी अभिवृद्धि गरी आन्तरिक रोजगारी प्रवर्द्धन गरिने छ ।
- ५) श्रमबजारको मागको आधारमा सिपयुक्त जनशक्ति तयार गर्नका लागि राष्ट्रिय व्यावसायिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान र निजी क्षेत्रका रोजगारदाताहरूसँग समन्वय एवं सहकार्य गरिने छ ।
- ६) औपचारिक तथा अनौपचारिक क्षेत्रमा रहेका श्रमिकहरूलाई सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध गर्दै सामाजिक सुरक्षा सुनिश्चिततासहितको पेन्सनबल समाजको निर्माण गरिने छ ।
- ७) सामाजिक सुरक्षा कोषको रकमलाई उच्च प्रिकलयुक्त लगाानीको माध्यमबाट राष्ट्रिय पुँजी निर्माण, विकास र परिचालन गरी श्रमिकहरूको कल्याण अभिवृद्धि गरिने छ ।
- ८) स्थानीय तहमा रहेका रोजगार सेवा केन्द्रहरूको सुदृढीकरण र प्रविधिको अधिकतम प्रयोग गरी रोजगारदाता र श्रमिकका लागि साक्षात् सूचना केन्द्रको रूपमा दिगो हुनेगरी विकास गरिने छ ।
- ९) श्रम आप्रवासनको व्यवस्थापन तथा पुनःएकीकरणका लागि 'श्रमिकबाट उद्यमी' बनाउन कि वित्तीय व्यवस्थापन परिचालनसमेत गरी राष्ट्रिय कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- १०) वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका कामदारको सीपको प्रमाणीकरण गरी उनीहरूले आर्जन गरेको सीप, पुँजी र अनुभवलाई उत्पादनशील कार्यमा उपयोग गरी उच्चमशीलताको थप विस्तार गरिने छ ।

► क्रमशः पृष्ठ २ मा

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

सरकारको छायामा 'मिनी संसद्'

जब जब सरकार बलियो हुन्छ, सदन र संसदीय समिति कमजोर बनेको देखिन्छ। सदनको काम विशेषगरी कानून बनाउने हो। कानून निर्माणमा ढिलासुस्ती हुनुका कारण अन्तर्राष्ट्रिय तवरमै नेपालको स्तर खस्कंदो छ। समयमा केही पनि नगर्ने नेपाली नीति जति ठूला कुरा गरे पनि सरकार र संसद्मा देखिएको छ। जसका कारण अर्थतन्त्र थिलथिलो बनिस्केको छ। यसले गर्दा नेपाल अर्थतन्त्रसम्बन्धी अनुगमन गर्ने निकाय एफएटिएफको 'ग्रे लिस्ट'मा परिसकेको छ। जनताले आफ्नो क्षेत्रका प्रतिनिधित्व हुनेगरी चुनावबाट कुनै व्यक्तिलाई सदनमा पठाउँछ। उक्त प्रतिनिधिको चाहना विधेयक वा कानून बनाउने भन्दा पनि विकासका लागि बजेट कसरी लैजाने भन्नेमा बढी देखिन्छ।

यसले गर्दा जनप्रतिनिधिको ध्यान कानूनतिर हैन बजेट कसरी पार्ने भन्नेमा हुन्छ। यसको मुख्य कारण हो भोटको राजनीति। फेरि पनि चुनाव जित्न ऊ बजेट पार्ने दावमा कम्मर कसेर लाग्छ। यता कानून बनाउने कुरामा प्रतिनिधिको ध्यान नै हुँदैन। कानून बनाउनु सामान्य कुरा पनि हैन। यसका लागि अध्ययन अनुसन्धान चाहिन्छ। र, भाविष्यमा हुनसक्ने सम्भावित कानूनी उपचार र विगतका पाठहरूको पनि विश्लेषण र चिरफार गर्न सक्नुपर्छ।

यद्यपि संसदीय समितिमा यस्तो खालको अभ्यास भएको देखिन्छ। एक त सरकारको तयारीपछि मात्र संसदीय समितिमा विधेयकहरू छलफलका लागि लिन। अर्को भन्दा टाढै किसिमले औपचारिकता पूरा गर्न मात्र विधेयकहरू संसदीय समितिमा लिन। यसको मुख्य कारण हो कानूनी विषयमा सांसदहरूले कानूनी ज्ञान राख्न नसक्नु। सरकारले संसदीय समितिमा छलफल होस् भन्ने चाहे पनि सांसदहरू नै यस विषयमा समितिमा छलफल गर्न चाहँदैनन्।

यस्ता गहन विषयमा छलफल हुनुपर्नेमा बह व्यक्तित्वगत विषयमा आलोचना गरेर सांसदहरू समय बिताउँछन्। प्रत्यक्ष निर्वाचित सांसद र पुरुष सांसदहरू संसदीय समितिमा बस्न रुचाउँदैनन्। उनीहरू हाजिर गरी भन्दा बुझेर कुदिहाल्छन्। संसदीय समितिको जिम्मा समानुपातिक र अर्ध बढीजसो महिला सांसदहरूलाई जिम्मा लगाएर अरु सांसद कार्यकर्ता भेटघाटमा दौडिन्छन्। कुनै सार्वजनिक खपतका लागि बोल्नुपर्ने विषयमा भने सांसदहरू हुँदै बसेका हुन्छन् समितिमा। तर कानून बनाउनेजस्तो गम्भीर विषयमा ज्ञान र ध्यान देखिन्छ। त्यसैले पनि कानून बनाउने विषयमा प्रशिक्षणको व्यवस्था गरेर हुन्छ या कसरी सांसदहरूलाई पूर्वतयारी गर्नुपर्ने देखिन्छ। संसदीय समिति सरकारको छायामा पर्नु कदापि राम्रो होइन। त्यसैले 'मिनी संसद्'लाई प्रभावकारी बनाउन छायामुक्त बनाउन जरुरी छ।

श्रम सरोकार

वैदेशिक रोजगारीमा जाने श्रमिकका लागि आवश्यक जानकारी

- वैदेशिक रोजगार विभागबाट श्रम स्वीकृति लिएर मात्र जानुपर्दछ।
- सरकारले खुला गरेका मुलुकहरूबाहेक वैदेशिक रोजगारका लागि जान नहुने देशहरू विभागको वेबसाइटमा हेर्न सकिन्छ।
- १८ वर्ष उमेर पूरा नभई वैदेशिक रोजगारमा जान पाइँदैन। खाडी मुलुकमा जान महिला धेरै कमदारको हकमा २४ वर्ष उमेर पूरा भएको हुनुपर्दछ।
- श्रम स्वीकृति लिएर व्यक्तित्वरूपमा पनि वैदेशिक रोजगारमा जान सकिन्छ।
- वैदेशिक रोजगारमा जानुअघि कम्तीमा १० लाख रूपैयाँ बराबरको विमा गराउनुपर्दछ।
- सरकारबाट स्वीकृति प्राप्त स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्य जाँच गराएर मात्र जानुपर्दछ।
- वैदेशिक रोजगारमा प्रस्थान गर्नुअघि पूर्वप्रस्थान अभिमुखीकरण तालिम अनिवार्य लिनुपर्दछ। महिला कामदारले अभिमुखीकरण तालिमका लागि तिरैको रकम वैदेशिक रोजगार बोर्डबाट सोधभर्ना पाइन्छ।
- वैदेशिक रोजगारमा जान रोजगारदाता र पठाउने कम्पनीसँग करार गर्नुपर्दछ।
- श्रम स्वीकृतिका लागि करार अवधि तीन वर्षसम्मको भएमा एक हजार ५०० रूपैयाँ र तीन वर्षभन्दा बढीको भएमा दुई हजार ५०० रूपैयाँ कल्याणकारी कोषमा जम्मा गर्नुपर्दछ।
- विभागले तोकिएकोसिमा सीपको तालिम लिई सोको प्रमाणपत्र पेश गर्नुपर्दछ।
- वैदेशिक रोजगारमा जाँदा स्वदेशी विमानस्थलको प्रयोग गर्नुपर्दछ।
- म्यानपावर कम्पनीलाई तिरैको पैसाको रिसद लिनुपर्दछ।
- सम्भौतावमोजिम रोजगार उपलब्ध नगराएमा कामदार वा निजको आफन्तले विभागसमक्ष क्षतिपूर्तिका लागि उजुरी दिन सक्ने छ।
- कामदारले आर्जन गरेको रकम बैंक वा इजाजत प्राप्त बैंकिङ सेवा प्रदान गर्ने संस्थामार्फत स्वदेश पठाउनुपर्दछ।
- करारबमोजिम सुविधा नपाई कामदार अलपत्र परी स्वदेश फर्काउन परेमा म्यानपावरले नै स्वदेश फर्काउनुपर्ने छ।
- कामदारले भिसाको म्याद, करार अवधि र श्रम स्वीकृतिको म्याद सकिएपछि स्वदेश फर्कनुपर्दछ।
- रोजगारदातासँग भएको करार तथा सम्बन्धित मुलुकको कानूनको पालना गर्नु कामदारको कर्तव्य हुने छ।

■ सुशील जवाली

विपद्का विभिन्न स्वस्म र प्रवृत्ति छन्। सोहीअनुसारका असर हुन्छन्। सामान्य स्तरदेखि ठूला स्तरको विपद् आउँछन् तर कहिले र कसरी आउँछन् सामान्य अवस्थामा जानकारी हुने विषय होइनन्। यसर्थ विपद्लाई असाध्य सुभ्रुभ्रुपूर्ण अध्ययनमा आधारित नीतिगत तथा संरचनागत व्यवस्थापनमार्फत मात्र सम्बोधन गर्न सकिन्छ।

विपद् व्यवस्थापनलाई केवल विपद्पछिको क्रियाकलापका रूपमा बुझ्न मिल्दैन। यो व्यवस्थापनको मूलतः पूर्वतयारीको विषय हो। विपद् कहाँ, कस्तो र कहिले आउला भन्ने आँकलन गर्न, त्यसले पुऱ्याउनसक्ने क्षतिको विश्लेषण गरी पूर्वतयारी गरिनुपर्छ। यसका लागि आवश्यक जनशक्ति, वित्तीय व्यवस्था र संरचनागत तयारी हुनुपर्छ। यसरी पूर्वतयारी भएपछि मात्र उद्धार र राहतका काम प्रभावकारी हुन्छन्।

नेपालमा भूकम्प, बाढी पहिरोजस्ता मनसुनजन्य विपद्, आगलागी जस्ता विपद्को समस्या लगातार देखिएको छ। पछिल्लो समय जलवायुजन्य विपद्को उपस्थिति पनि सघन बन्दै गएको छ। नेपालको हिमाल, पहाड र तराईजस्तो विविध भौगोलिक परिवेश र भूगर्भीय संरचनाले गर्दा यो भूगर्भीय हिसाबले संवेदनशील क्षेत्र हो।

नेपाल हिन्द महासागरीय मौसमी क्षेत्रमा पर्ने भएकाले निश्चित अवधिमा वायु हिमालमा ठोक्किएर पानी पर्ने प्रवृत्ति प्रकट हुन्छ। वर्षायाममा पानीको प्रवाह बढ्नाले बाढी र पहिरोजस्ता विपद् सिर्जना हुन्छ। यसले कृषिजन्य क्षेत्र र आवासीय क्षेत्रमा क्षति पुऱ्याउँछ। सहरी क्षेत्रमा कंक्रीट संरचनाले पानीको निकासीमा समस्या प्ठ्याउँछ, जसले ढुबानको जोखिम बढाउँछ। अल्पवृष्टि र अनावृष्टिको कारण पनि विपद्को स्थिति उत्पन्न हुन्छ। भौगर्भिक हिसाबले नेपाल टेक्टोनिक प्लेटमाथि अवस्थित छ। तिब्बती र हिन्द प्लेटको टकराव तथा त्यहाँ सञ्चित शक्तिका कारण हामीले भूकम्पीय जोखिमको सामना गर्नुपर्छ।

विपद्को व्यवस्थापन

विपद् व्यवस्थापन जुनसुकै देशका लागि पनि चुनौतीपूर्ण हुन्छ। यही चुनौतीपूर्ण हुने आकस्मिकरूपमा आउने र ठाकाँकै अनुमान गर्न नसकिने भएकाले नै ठूलो र योजनाबद्ध पूर्वतयारी हुनुपर्ने हुन्छ। विपद् आउनासाथ तत्काल उद्धारमा जुटनुपर्छ, राहत उपलब्ध गराउनुपर्छ, गुमेका क्षति भएका चिजबिचलाई पुनः प्राप्त गर्न प्रयास गर्नुपर्छ, तत्काल जनजीवनलाई समान्य बनाउन सहजीकरण गर्नुपर्छ, र गुमेका क्षति भएका संरचना पुनर्निर्माण गर्ने र अन्ततत्त्वगतार्थ आर्थिक सामाजिक पुनःस्थापनाका कार्य गर्नु विपद् व्यवस्थापनका सन्दर्भमा गर्नुपर्ने मूल चरणबद्ध कामहरू हुन्।

यहाँ हामीले पाँचवटा मुख्य पक्ष देख्छौं। तर यही पाँच पक्षलाई सही ढंगले परिभाषी बनाउनु चानचुने कुरा होइन। विपद्का विभिन्न स्वरूप र प्रवृत्ति छन्। सोहीअनुसारका असर हुन्छन्। सामान्य स्तरदेखि ठूला स्तरको विपद् आउँछन् तर कहिले र कसरी आउँछन् सामान्य अवस्थामा जानकारी हुने विषय होइनन्। यसर्थ विपद्लाई असाध्य सुभ्रुभ्रुपूर्ण अध्ययनमा आधारित नीतिगत तथा संरचनागत व्यवस्थापनमार्फत मात्र सम्बोधन गर्न सकिन्छ।

नीतिगत व्यवस्था

नेपालको संविधान, २०७२ ले विपद् व्यवस्थापनको जिम्मेवारी संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा कार्यविभाजन गरेको छ। सोहीअनुसार संस्थागत संरचनाको व्यवस्थापन गर्ने प्रयास गरिएको छ। विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐनले संघीयस्तरमा राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण स्थापना गरेको छ। विपद्को स्तरअनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको दायित्व तोकिएको छ, तर यसको वर्गीकरण र विस्तृत व्याख्या हुन सकेको छैन।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ अनुसार संघमा प्रधानमन्त्रीको अध्यक्षतामा परिषद् र गृहमन्त्रीको अध्यक्षतामा कार्यसमिति रहने व्यवस्था छ। प्रदेशस्तरमा मुख्यमन्त्रीको अध्यक्षतामा विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय सरकारमा मेयर तथा पालिका प्रमुखको अध्यक्षतामा समितिको व्यवस्था गरिएको छ। समन्वयात्मक भूमिकाका लागि जिल्लास्तरमा पनि विपद् व्यवस्थापन समितिको व्यवस्था छ।

संघीय संरचनाअनुसार प्रधानमन्त्रीको अध्यक्षतामा रहेको अन्तरसरकारी समन्वय परिषद्ले विपद् व्यवस्थापनका लागि कसरी र कसले काम गर्ने भन्ने व्यवस्था गरेको छ। यद्यपि, यो कानूनी रूपले स्वीकृत हुन बाँकी छ। विपद्का विभिन्न स्वरूप व्यवस्थापन गर्दा प्राथमिक उद्देश्य जोखिम न्यूनीकरण हुनु हो। सकेसम्म विपद् नआउने अवस्था बनाउने, र आए पनि क्षति कम गर्ने उपाय खोज्नुपर्छ। संरचना प्रतिरोधी हुनुपर्छ, जस्तै: बाढी आउँदा नबग्ने पुल बनाउनुपर्छ। पूर्वाधार निर्माण गर्दा जोखिमको मूल्यांकन गरी निर्माण गर्नु सर्वोत्तम हो। विपद् सामान्यतया आकस्मिक हुन्छ, र त्यसका प्रभावहरू पूर्वानुमान गर्न गाह्रो हुन्छ। तर, प्रभावलाई सम्बोधन गर्न उचित संरचनागत र आर्थिक व्यवस्था गर्नुपर्छ। 'आएपछि गरीला' भन्ने सोच विपद् व्यवस्थापनको सही दृष्टिकोण होइन। राज्यले पूर्वतयारी गर्न सक्नुपर्छ। विपद् व्यवस्थापनमा कानूनी र नीतिगत व्यवस्थाले सम्पूर्ण जोखिमलाई विचार गरी योजना बनाउनुपर्छ।

संघ, प्रदेश र स्थानीय तहले आ-आफ्ना योजना बनाउनुपर्छ। योजना बनाउँदा संरचना, निश्चित लक्ष्य र आवश्यक साधन स्रोतको व्यवस्था स्पष्ट हुनुपर्छ। उदाहरणका लागि, पूर्वनिर्माण प्राधिकरणले भूकम्पको व्यवस्थापन गर्नुपर्छ, तर त्यस्ता अरू विपद्को संख्या र समाधानका उपायहरू तय गर्नु गम्भीर विषय हो।

विपद् व्यवस्थापनका लागि व्यापक योजना आवश्यक छ। सबै प्रकारका विपद् र तिनका चक्रका चरण र आकारलाई सम्बोधन गर्न संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय योजनाहरू बनाउनुपर्छ। यसरी मात्र जनशक्ति, पुँजी र संरचना व्यवस्थापनका लागि स्पष्टता मिल्छ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण र आर्थिक व्यवस्थापन

वित्तीय व्यवस्थापनका सन्दर्भमा जोखिम न्यूनीकरण र प्रतिरोधी संरचना निर्माणमा लगानी प्राथमिकता हुनुपर्छ। आयोजना विकास र निर्माणमा जोखिम मूल्यांकन (जस्तै: डिजास्टर एससेमेन्ट स्क्रिनिङ) अनिवार्य बनाइनुपर्छ। यसले पूर्वाधार निर्माणको क्रममा जोखिम न्यूनीकरण र सम्भावित क्षति टार्ने मद्दत पुऱ्याउँछ। मेलम्ची खानेपानी आयोजना यसको ज्वलन्त उदाहरण हो।

पूँजीगत व्यवस्थापन

अहिले नेपालले आफूलाई आवश्यक भएअनुसार कुनै पनि क्षेत्रमा पर्याप्त खर्च गर्न सकेको अवस्थामा छैन। राज्य सञ्चालनका निर्धारित गतिविधि, जनताको सीमित आकांक्षाको सम्बोधन तथा विकास निर्माणजस्ता पूर्णअनुमानित तथा नियमित गतिविधिका लागि पनि पर्याप्त पुँजी नभएको अवस्था छ। यो अवस्थामा बढ्दो विपद्को ग्राफलाई सही ढंगले व्यवस्थापन गर्नु भने नै चुनौतीपूर्ण छ। यसर्थ, नेपालमा विपद् जोखिमका लागि वित्तीय जोहो गर्न उपलब्ध विभिन्न उपकरणहरूको परिचालन गर्नुपर्छ।

नेपालले २०७२ सालको भूकम्पपछिको अवस्थालाई असाध्यै राम्रोसँग सम्बोधन गरेको थियो। वास्तवमा हामीले गरेको काम र मोडेललाई दातु निकाय तथा विकास साभेदारले अन्य मुलुकमा पनि अनुशरण गराएको पाइन्छ। तर, विडम्बना हो देशमा त्यसपछिका भूकम्पहरूमा अनुशरण भएन। साना स्केलका भूकम्पमा पनि हामी सकेनौं। किनभने हरेक विपद्पश्चात्को पुनर्निर्माणमा नसक्नुमा पोस्ट डिजास्टर एससेमेन्ट गर्ने, पछि डिपिआर बनाउने र बल्ल रकम आवश्यकताको पुष्टि हुन्छ। त्यसपछि दातु निकाय सरकार जनताले के कति र कहाँ काम गर्ने भन्ने विस्तृत योजना बन्नुपर्छ। यस्तै खाका अनुसार भूकम्पपश्चात्को पुनर्निर्माणमा हामीले नौ खर्ब ३८ अर्ब रूपैयाँ चाहिन्छ भन्थौं। यसलाई केही संशोधन पनि गरियो तर मूल कुरा के भने पिडिआरलाई हामीले छाडेनौं र सफलता पाउन सकेनौं।

विपद्को वित्त व्यवस्थापन नेपालमा हुन नसकेको कुरा नै यही हो। पोस्ट डिजास्टर एससेमेन्ट गरिँदैन भने रकम जनशक्ति समयजस्ता कुराको आवश्यकताको सही तस्वीर नै आउँदैन र त्यो नहुँदा दातु निकाय वा अन्य पक्षले कहाँ के काम गर्ने भन्नेमै अलमल हुन्छ। नेपालमा अहिले यही नै भइरहेको छ। जाजरकोट भूकम्पपछिको व्यवस्थापनमा हामीले यही समस्या देख्यौं।

डिजास्टर रिस्क फाइनान्सिङ

राज्यसँग पैसा छैन भन्न पाइएला तर राज्य संरचनाले जनरक्षा र हितका लागि योजना छैन भन्न त पाइन्छ। सही योजना बन्ने हो भने पैसा छैन भन्न पनि पर्दैन। त्यो नै व्यवस्थापन हो। राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणले पैसा टन भएर सफलता प्राप्त गरेको होइन। निश्चित उद्देश्य, नीति र योजना तथा तिनको कार्यान्वयन र त्यसमाथि विश्वास आर्जनमार्फत सफलता प्राप्त गरेको थियो।

यसर्थ विपद्का लागि मार्गाचित्र स्पष्ट भएअनुसार स्रोत उपलब्ध हुन्छ। वित्त व्यवस्थापनका विविध उपकरण हामीले उपयोगमा ल्याउन सक्छौं। विपद् व्यवस्थापनका लागि कोष परिचालन गर्ने अभ्यास विश्वव्यापी नै हो र नेपालले पनि यसको प्रयास गरेको छ। तर, सरकार वित्तीयरूपमा यस्तो अलि कमजोर छ। हामीले अतिरिक्त पुँजी आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न सकेको देखिँदैन। तर विपद् आउँदा अतिरिक्त रकम चाहिन्छ भन्ने बुझ्नुपर्छ। हामी विपद्का लागि एक्कासि रकम चाहिएको अनुभूत गरेर बजेट खोज्न थाल्यौं, जुन हुँदै नभएको वा अन्य कामका लागि विनियोजित बजेटले यस्तो काम गर्न सक्दैन। त्यसैले यो फाइनान्सको म्यानेजमेन्ट भइरहेको छैन। हुनुपर्ने के हो भने हामीले यसमा भविष्यमा कस्ता जोखिम आउनसक्छ भन्ने विस्तृत एससेमेन्ट गर्नुपर्ने हुन्छ। यो दायित्व तीन तहकै सरकारका विपद् व्यवस्थापन हेर्ने निकायले गर्नुपर्ने हुन्छ। यसकै आधारमा भविष्यमा कति रकम आवश्यक पर्ला भन्ने आँकलन गर्नुपर्छ। यसअनुसार विपद् जोखिमलाई विभिन्न स्रोतहरू परिचालन गर्नुपर्ने हुन्छ। यसमा विभिन्न खाले उपायहरू छन्:

डिजास्टर रिलिफ फण्ड: यस्ता कोषहरू तीन तहका सरकार मातहत रहनुपर्छ। प्रत्येक सरकारले आफ्नो कोषमा वार्षिकरूपमा राजस्वको निश्चित हिस्सा रकम जम्मा भइराख्ने व्यवस्था गर्नुपर्छ। र, यस्तो कोषमा योगदान गर्न दातु निकायहरूलाई पनि लगाउन सकिन्छ। केन्द्रीय तहमा हाम्रो यस्तो कोष छ। तर नियमित रकम जाने व्यवस्था गरिएको छैन। विमाको व्यवस्थापन: विपद्ले पार्ने क्षतिको

भरणपोषण गर्न यसमा दुई विधि प्रयोग गर्न सकिन्छ। हाम्रा पूर्वाधारहरूलाई विपद्ले के-कस्ता असर पारिरेका छन् वा पार्ने सक्छ त्यो हेरेर पूर्वाधारहरूको विमा गर्नुपर्ने हुन्छ। यसलाई नेपालमा व्यापक गराउनुपर्ने आवश्यकता छ। यसमा ठूला निकाय आफैले क्षतिको सामना गर्ने गरी विमा कोष बनाउन सक्छन्। जस्तो कि नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले जलविद्युत् सम्बद्ध आफ्ना पूर्वाधारको विमा व्यवस्थापन कोष खडा गरेर जान सक्छ।

अर्को प्रिमियम विधि हो। यो भनेको हाम्रा संवेखाले पूर्वाधार तथा संरचनालाई विमा कम्पनीहरूमा विपद् जोखिम बहन गर्ने गरी नियमित प्रिमियम तिर्ने व्यवस्था हो। जोखिमको बहनको आकारअनुसार पुनर्निर्माण गर्ने अवस्थामा जानुपर्ने हुन्छ। व्यक्तिगत तवरमा तथा केही संस्थागतरूपमा पूर्वाधारहरूको विमा गर्ने अभ्यास विश्वपरिवेशको तुलनामा नेपालमा नगण्यजस्तै छ। यसलाई व्यापक बनाउन जरुरी छ।

क्याटिस्ट्रोफिक बण्ड: हामी पुँजीबजारमार्फत पनि यस्तो रकम जुटाउन सक्छौं। सरकारले चाहिएका बेला यस्तो रकम परिचालन गर्न सक्छ। हामी विकासकै लागि त बण्ड जारी गर्न नसकेका बेला यो अनौठो लान्न सक्ता तर विश्वमा सरकारहरूले यस्तो गरिरहेका छन्। सरकारको ग्यारेन्टीमा जारी हुने यस्ता बण्डमा लगानी गर्दा बण्ड खरिद गर्दा निश्चित रकम पनि प्राप्त गरिरहेको हुन्छ भने सरकारले विपद्का बेला त्यस्तो रकम खर्च गर्न पाउँछ। कन्टिन्जेंट क्रेडिट फ्यासिलिटी: विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय संस्थाले विपद्को समयमा तत्काल ऋण उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरेका छन्। यसलाई परिचालन गर्न सक्दा विपद् व्यवस्थापन सहज बन्ने छ।

क्लाइमेट फाइनान्सिङ: अर्को प्रभावकारी विधि क्लाइमेट फाइनान्सिङ हो। यसमा हरित बण्ड जारी गर्न सकिन्छ। इन्फोमेट एण्ड लस फण्ड अर्को महत्त्वपूर्ण विधि हो। जलवायुका असर र कारण देशको भूगोलभित्र सीमित हुँदैनन्। त्यसैले नेपालले नखाएको विष भोग्नुपरेको चर्चा भइरहेको छ। यस्ता विषयलाई अन्तर्राष्ट्रिय समुदायमा प्रभावकारी ढंगले उठाउन सकेमा जलवायुजन्य जोखिम व्यवस्थापनका लागि पनि अन्तर्राष्ट्रिय स्रोतमार्फत रकम प्राप्त गर्न सकिन्छ।

व्यवस्थापनको निकाय

विपद्को वित्त व्यवस्थापन गर्ने निकायको सन्दर्भमा विश्वभर फरक अभ्यासहरू पाइन्छन्। कतिपय देशमा विपद् कोष व्यवस्थापनका लागि छुट्टै निकाय हुन्छ। त्यस्ता निकायले विपद्को सम्पूर्ण आयामलाई एकीकृतरूपमा हेरेर वित्तीय उपकरणको निर्माण तथा परिचालन गर्ने गर्छन्। नेपालमा यो जिम्मेवारी राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण प्राधिकरणलाई दिन सकिन्छ वा छुट्टै निकाय निर्माण गर्न सकिन्छ।

नेपालमा विपद् व्यवस्थापनको चर्चा त हुन्छ तर यसलाई एकीकृत र प्रणालीगत रूपमा स्थापित गर्न सकिएको छैन। संस्थागत संरचना कमजोर छ। विपद्को पूर्ण चक्रलाई सम्बोधन गर्ने संरचना छैन। हामी गृह मन्त्रालयअन्तर्गत राहत र उद्धार कार्य गरिरहेका छौं। यो काममा गृह मन्त्रालय सक्षम भए पनि विपद् व्यवस्थापन त्यतिमात्र होइन।

विभिन्न मन्त्रालयहरूबीच समन्वयको आवश्यकता छ। उदाहरणका लागि सडक पुल भत्किएमा पूर्वाधार मन्त्रालय, घर भत्किएमा स्थानीय सरकार र जलविद्युत् आयोजना क्षतिग्रस्त भएमा ऊर्जा मन्त्रालयको भूमिका चाहिन्छ। यस्तै समन्वयात्मक संरचना बनाउँदा, प्रधानमन्त्रीको नेतृत्वमा उच्चस्तरीय संस्थागत तथा संगठनात्मक संरचना आवश्यक छ।

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको राष्ट्रिय परिषद् प्रधानमन्त्रीको अध्यक्षतामा छ। तर, यसलाई कार्यकारी स्वभावको बनाउँदा विपद्को सम्पूर्ण चक्रलाई सम्बोधन गर्ने क्षमता प्रदान गर्न सकिन्छ। नेपालले 'नेसनल डिजास्टर रिलिफ फ्रमवर्क' बनाउने कुरा उठेको थियो, तर यो अर्कै कार्यान्वयनमा आएको छैन। यस्तो फ्रमवर्क प्रदेश र स्थानीय सरकारका लागि पनि आवश्यक छ।

विपद् व्यवस्थापनलाई केवल विपद्पछिको क्रियाकलापका रूपमा बुझ्न मिल्दैन। यो व्यवस्थापनको मूलतः पूर्वतयारीको विषय हो। विपद् कहाँ, कस्तो र कहिले आउला भन्ने आँकलन गर्न, त्यसले पुऱ्याउनसक्ने क्षतिको विश्लेषण गरी पूर्वतयारी गरिनुपर्छ। यसका लागि आवश्यक जनशक्ति, वित्तीय व्यवस्था र संरचनागत तयारी हुनुपर्छ। यसरी पूर्वतयारी भएपछि मात्र उद्धार र राहतका काम प्रभावकारी हुन्छन्। विपद्पश्चात् व्यक्ति, समाज र अर्थतन्त्रलाई पुनर्स्थापित गर्ने तयारी पनि नियमितरूपमा चल्नुपर्छ। वित्तीय व्यवस्थापन यस विषयलाई ध्यानमा राखेर काम गर्नुपर्छ, ताकि सम्भावित क्षति न्यून होस् र विपद् भइहालेमा त्यसलाई प्रभावकारीरूपमा व्यवस्थापन गर्न सकियोस्।

(लगानी बोर्डका प्रमुख कार्यकारी

अधिकृत जवालीको यो लेख नेपाल आर्थिक

पत्रकार समाज (सेजान)द्वारा प्रकाशित

'अर्थनीति'बाट साभार गरिएको हो)

दिनेश राजत निर्देशित फिल्म 'महाभोज' आगामी जेट १५ गतेदेखि सार्वजनिक प्रदर्शनमा आउने भएको छ । फिल्म गणतन्त्र दिवसको अवसर पाउँदै प्रदर्शनमा आउने भएको हो । मंगलबार फिल्मको फस्टलुकस पोस्टर सार्वजनिक गर्दै निर्माता प्रदर्शन मिति घोषणा गरेका हुन् । फिल्म नेपालसहित विदेशमा पनि एकसाथ रिलिज गर्ने तयारी भइरहेको छ । पोस्टरमा फिल्मका केही कलाकार अटाएका छन् । जसको गम्भीर र चुनौतीपूर्ण हाउभाउ छ । पोस्टरको केन्द्रमा टोपी लगाएका पुरुषलाई देख्न सकिन्छ, जो अभिनेता आर्यन सिग्देल हुन्, उनले राजनीतिक वा प्रशासनिक व्यक्तित्वको प्रतिनिधित्व गर्न सक्छन् ।

बुधबार, २८ फागुन २०८१ (Wednesday, March 12, 2025)

ब्रिटिस चलचित्र

'कामा'मा नेपाली अभिनेता

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- नेपाली चलचित्र अन्तरराष्ट्रिय मेला महोत्सवमा सहभागी हुनु र पुरस्कृत हुनु नौलो खबर रहेन । गत भदौमा मीनबहादुर भामले निर्देशन गरेको चलचित्र 'शाम्बाला' र यही फागुन २९ मा प्रदर्शन हुने दीपक रौनियारले निर्देशन गरेको चलचित्र 'राजागञ्ज'ले अन्तरराष्ट्रिय चलचित्र महोत्सवमा आफूलाई अब्बल सावित गरिसकेका छन् ।

यसैक्रममा नेपाली अभिनेता टंक धमालाले अभिनय गरेको ब्रिटिस चलचित्र 'कामा' वेलायत र आयरल्याण्डमा यही फागुन २३ गतेदेखि प्रदर्शनरत छ । चलचित्रमा उनीसँगै हल्लिउड कलाकार म्याट वेकफोर्डनट, जेमिमा टोम्स, मिया बेनेट र भारतीय अभिनेत्री पूजा गुप्ताले अभिनय गरेका छन् । नेपाली चलचित्र 'सुरौती' मा अभिनय गर्नुभएका धमालाले अभिनय यात्रामा नयाँ अनुभव संगालेको बताए ।

'चलचित्र हेर्ने दर्शकले राम्रो प्रतिक्रिया दिनुभएको छ । मेरो मुख्य भूमिका रहेको चलचित्र यसरी अन्य विदेशी चलचित्र भन्ने प्रदर्शन हुँदा म निकै उत्साहित छु । यो क्षणलाई मैले शब्दमा व्यक्त गर्न सकेको छैन, मेरो अभिनय यात्रामा यसले इँटा थप्ने काम गरेको छ', उनले भने ।

ब्रिटिस चलचित्र 'डेन्जरस गेम' र भारतीय चलचित्र 'एनिमल' मा पनि अभिनय गरेका धमालाले विश्वासघात र बदलाका लागि माच्छे कुन हदसम्म पुग्नसक्छ भन्ने कथालाई 'कामा'माफत देखाउने प्रयास गरिएको बताए । उनले चलचित्रमा आर्मीको

भूमिका निर्वाह गर्न त्यससम्बन्धी प्रशिक्षण समेत लिएको जानकारी बताए । 'मलाई अभिनय सिकाउनु हुने साइमन गिब्वनसँग केही समय पात्रको मनोविज्ञानबारे प्रशिक्षण लिएपछि शारीरिक रूपमा चुस्त देखिन मेहनत गरे । आर्मीको सोचाइ र शारीरिक हाउभाउलाई उतार्न सफल भएपछि छायांकनमा पुगेको थिएँ । नेपालीपछि भारतीय र ब्रिटिस चलचित्रमा काम गर्न पाउँदा मैले उहाँहरूको कार्यशैलीलाई बुझ्ने मौका पाएँ, धमालाले भने ।

युद्धबाट फर्किएर घर आइपुग्दा श्रीमतीको मृत्युको खबर थाहा हुन्छ । त्यसपछि घटने घटनाक्रमले 'काइम र थ्रिलर' विधाका चलचित्र रूचाउने दर्शकलाई मनोरञ्जन दिने धमालाले बताए । सन् २०१८ देखि मोडलिङमा सक्रिय धमालाले चलचित्र, विज्ञापन र म्युजिक भिडिओमा काम गरिरहेका छन् । विदेशी चलचित्रमा काम गर्दा थप अनुभवी बनाएको बताउँदै अभिनेता धमालाले आगामी दिनमा संख्यात्मकभन्दा पनि गुणात्मक चलचित्रमा काम गर्ने बताए ।

बालेनले हेरे 'लाज शरणम्'

काठमाडौं (प्रस)- काठमाडौं महानगरपालिकाका मेयर बालेन्द्र शाह (बालेन)ले सिताराम कट्टेल (धुमुंस)को तारिफ गरेका छन् ।

प्रदर्शनरत चलचित्र 'लाज शरणम्' हेरेर बालेनले धुमुंसको खुलेर तारिफ गरेका हुन् । बालेनले सोमबार साँझ दरवारमार्गस्थित न्यूएफएक्स हलमा दोस्रो हप्तामा प्रदर्शन भइरहेको चलचित्र 'लाज शरणम्' हेरेका हुन् ।

'यस्तो डिटेल दिनुभा'छ नि ! कस्तो डिटेल दिया हो ? लास्टे दामी । लास्टे मजा आयो,' सिनेमा हेरेपछि बालेनले धुमुंसको तारिफ गरे । बालेनले धुमुंसको प्रशंसा गर्दै अंगाल्दै भने, 'एकदमै राम्रो काम गर्नुभएको छ । म पनि कलाकार हुँ, हामीलाई कला देखाउन पाए हुन्थ्यो भन्ने चाहना हुन्छ । हेरिँदा एकदमै मज्जा आयो ।' बालेन मिडियालाई खबर नगरी चलचित्र हेर्न पुगेका थिए ।

चलचित्र 'लाज शरणम्'मा समावेश 'नेपाल हाँसेको' व्यापमा बालेनको स्वर छ, जसले दर्शकमाझ निकै चर्चा पाएको थियो । चलचित्रमा भने यो गीत छैन । क्रेडिटलाईन स्क्रीन हुनथाले पछि यो गीत बज्छ ।

सिनेमाले हालसम्म कति कलेक्सन गर्यो भन्ने निर्माणपक्षले खुलाएको छैन । पहिलो दिनको कलेक्सन रिपोर्ट भने भने सार्वजनिक भएको थियो । पहिलो दिन यो चलचित्रले एक करोड १० लाख कलेक्सन गरेको थियो । कुमार कट्टेलको निर्देशनमा बनेको 'लाज शरणम्' धुमुंस मुख्य भूमिकामा छन् ।

रुद्रराज साहित्य पुरस्कार गार्गी शर्मालाई

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- रुद्रराज साहित्य सेवा समितिले यस वर्षको 'रुद्रराज साहित्य पुरस्कार' डा गार्गी शर्मालाई प्रदान गरेको छ । सरदार रुद्रराज पाण्डेको १२५औँ जन्मजयन्तीका अवसरमा सोमबार आयोजित कार्यक्रममा दिव्य शताब्दी पुरुष डा. गौरीशंकर लालदासले उक्त पुरस्कार अर्पण गरे । पुरस्कारको राशि रु ५० हजार र सम्मानपत्र छ । नेपाली भाषा साहित्यलाई समृद्ध तुल्याउन शर्माले निर्वाह गरेको योगदानको कदर गर्दै उक्त पुरस्कार प्रदान गरिएको हो ।

उपन्यास, नाटक, कथा, हास्यव्यंग्यका माध्यमबाट नेपाली भाषा, साहित्य, शिक्षा र समाजसेवामा पाण्डेले उल्लेखनीय योगदान गरेका छन् । उनको 'रूपमती' उपन्यास पाठकमाझ लोकप्रिय छ । यस्तै माध्यमिक शिक्षा परीक्षा (एसईई) मा उत्कृष्ट भानु माविका विद्यार्थीलाई पनि पुरस्कृत गरियो । उक्त अवसरमा दिव्य शताब्दी पुरुष डा. गौरीशंकर लालदासले बहुआयामिक व्यक्तित्व सरदार रुद्रराज पाण्डे नेपाली साहित्यको मुर्धन्य व्यक्तित्व भएको उल्लेख गरे । रुद्रराज पाण्डेको नेपाली साहित्य, इतिहास, शिक्षा, प्रशासन एवं अध्यात्मिक क्षेत्रमा

अतुलनीय योगदान रहेको उल्लेख गरे । समितिका अध्यक्ष वद्रीराज पाण्डेले बहुआयामिक व्यक्तित्व रुद्रराज पाण्डे शिक्षा, साहित्य, इतिहास र आध्यात्मिक विधामा सक्रिय व्यक्तित्व भएको बताए । आधारभूत शिक्षाको ज्ञानको ज्योति फैलाएर सफलताका लागि निरन्तर संघर्ष चाहिन्छ भन्ने भावनाले पाण्डेले शिक्षा, चेतना र समाजसुधारको भूमिका निर्वाह गरेको उनको भनाइ थियो ।

समितिका सदस्य एवं संस्कृतिविद् डा. गोविन्द टण्डनले रुद्रराज पाण्डेले शिक्षा र साहित्यका क्षेत्रमा पुर्‍याएको योगदानको चर्चा गरे । नेपाली साहित्यमा पाण्डेले पुर्‍याएको योगदानलाई स्मरणीय बनाउन आवश्यक रहेको उनको भनाइ थियो ।

पुरस्कृत व्यक्तित्व गार्गी शर्माले स्वर्गीय पाण्डेको शिक्षा र साहित्यका क्षेत्रमा अतुलनीय योगदान रहेको उल्लेख गर्दै अहिलेका पुस्ताका लागि प्रेरणादायी व्यक्तित्व भएको बताए । समितिका संरक्षक ई. कृष्णराज पाण्डेले स्व. रुद्रराज पाण्डेको व्यक्तित्वबारे प्रकाश पारेका थिए । समितिका महासचिव डा. नील पाण्डेले साहित्य र शिक्षाको विकास तथा प्रवर्द्धनमा रुद्रराज पाण्डेको योगदान महत्वपूर्ण भएको बताए ।

रंजशाला

साफ यू-१९ च्याम्पियनसिपको ड्र

नेपाल र भारत एउटै समूहमा

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- नेपाल साफ यू-१९ च्याम्पियनसिपमा घरेलु टोली भारत रहेको समूह 'बी' मा परेको छ । आगामी मे ९ देखि १८ तारिखसम्म भारतको अरुणाचल प्रदेशमा तेस्रो संस्करणको साफ यू-१९ च्याम्पियनसिप हुँदै छ । सो च्याम्पियनसिपका लागि मंगलबार काठमाडौंमा भएको ड्रमा नेपाल आयोजक भारतको समूहमा 'बी' मा परेको हो । यो साफमा आयोजक भारतसहित नेपाल, बंगलादेश, भुटान, माल्दिभ्स र श्रीलंकाको प्रतिस्पर्धा गर्दैछन् । नेपालको समूहमा भार तसँगै श्रीलंका पनि रहेको छ । अर्को समूह 'ए'मा बंगलादेश, भुटान र माल्दिभ्स छन् । सन् २०२३ मा नेपालमा नै भएको साफ यू-१९ च्याम्पियनसिपमा भारतले पाकिस्तानलाई हराउँदै उपाधि जितेको थियो । समूहका शीर्ष २

टोली सेमिफाइनलमा पुग्नेछन् । लिगकम नकआउटका आधारमा हुने यो साफमा कुल ९ खेल हुनेछन् । सबै खेल अरुणाचल

प्रदेशको युपियास्थित गोल्डन जुब्ली स्टेडियममा हुनेछन् । सन् २०२४ मा भने यू-२० साफ च्याम्पियनसिप भएको थियो ।

पिएम कप

कोशी प्रदेशमाथि मधेशको फराकिलो जित

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- जारी पीएम कप अन्तर्गत मधेश प्रदेशले विजयी शुरुवात गरेको छ । मंगलबार सम्पन्न खेलमा मधेश प्रदेशले कोशी प्रदेशमाथि १६५ रनको फराकिलो जित हासिल गरेको हो ।

मधेश प्रदेशले दिएको २८५ रनको लक्ष्य पछ्याएको कोशी प्रदेशले २२ ओभरमा अल आउट हुँदै ११९ रन मात्र बनाएको थियो । कोशी प्रदेशको ब्याटिंग लाइनलाई ध्वस्त गर्नेक्रममा मधेशका रूपेश सिंहले ५ विकेट लिएका थिए भने राजेश यादवले ३ विकेट लिएका छन् । यसअघि पहिला ब्याटिंग गरेको मधेश प्रदेशले ५० ओभरमा ६ विकेट गुमाउँदै २८४ रन बनाएको थियो ।

मधेशका लागि पवन सराफले सर्वाधिक ९२ रन बनाए भने कप्तान अनिल शाहले ७५ एन बनाए भने दिपेश दासले ५६ रन

बनाएका थिए ।

यो जितपछि मधेश प्रदेशले आफ्नो पहिलो

खेलमा जित हासिल गरेको छ भने कोशी प्रदेशले लगातार दोस्रो हार बेहोरेको छ ।

मेचीनगर गोल्डकप

युसुफको निर्णायक गोलसँगै मच्छिन्द्र सेमिफाइनलमा

प्रभाव संवाददाता

इलाम- विदेशी खेलाडी युसुफ मालिकको निर्णायक गोलसँगै मच्छिन्द्र फुटबल क्लब मेचीनगर गोल्डकपको सेमिफाइनलमा प्रवेश गरेको छ । भाषाको मेचीनगरमा जारी प्रतियोगिताको अन्तिम क्वार्टरफाइनलमा मच्छिन्द्रले विभागीय टोली एपिएफमाथि १-० को जित हात पारेको हो ।

युसुफले पहिलो हाफको अतिरिक्त समयमा गरेका थिए । उनले स्टेफन कामाहाको पासमा पेनाल्टी एरियाबाट गोल गरेका हुन् । खेलको अधिकांश

समय बल पोर्जिसन राखेको मच्छिन्द्र थप गोल गर्न भने सकेन । मच्छिन्द्रका खेलाडीले पाएका दर्जन अवसर गुमाएपछि एपिएफसँग संघर्षपूर्ण जित निकाल्दै अन्तिम चारमा प्रवेश गरेको हो । खेलको प्लेयर अफ द म्याच मच्छिन्द्रका निर्णायक गोलकर्ता मलिक भए र ११ हजार रूपैयाँ प्राप्त गरे । मच्छिन्द्रको जितसँगै सेमिफाइनल समीकरण पूरा भएको छ । मच्छिन्द्रले दोस्रो सेमिफाइनल खेलमा 'ए' डिभिजन लिंग च्याम्पियन चर्च ब्याडज युनाइटेडको सामना गर्नेछ ।

ग्रिनफिल्ड, जेभियर, सिसिआरसी र गोल्डेन गेट सेमिफाइनलमा

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- हिसान सेन्ट्रल इन्टर कलेज वास्केटबल च्याम्पियनसिप २०२५ को सेमिफाइनल समीकरण पूरा भएको छ । त्रिपुरेश्वरस्थित राष्ट्रिय खेलकुद परिषद् (राखेप) कभर्डहलमा जारी प्रतियोगिताअन्तर्गत मंगलबार क्वार्टरफाइनलका खेल सम्पन्न भएसँगै अन्तिम चारमा पुग्ने टोलीको टुंगो लागेको हो । योसँगै पहिलो सेमिफाइनलमा

ग्रिनफिल्ड इन्टरनेसनल कलेजले जेभियर इन्टरनेसनल कलेजको सामना गर्नेछ । अर्को सेमिफाइनलमा सिसिआरसीले गोल्डेन गेट इन्टरनेसनल कलेजलाई चुनौती पेस गर्नेछ । सेमिफाइनल र फाइनल खेल बुधबार हुने आयोजकले जनाएको छ । मंगलबार सम्पन्न पहिलो क्वार्टरफाइनलमा ग्रिनफिल्डले बर्नहार्टलाई ६३-५१ को स्कोरमा पराजित गर्दै सेमिफाइनलमा

प्रवेश गरेको छ । ग्रिनफिल्डको जितमा सोमन स्याङ्को लामाले सर्वाधिक १७ स्कोर गरे । जेभियरले भने हेराल्ड इन्टरनेसनल कलेजलाई ७९-३४ को सहज स्कोरमा हराउँदै फाइनल प्रवेशका लागि ग्रिनफिल्डसँगको भेट पक्का गरेको छ । गोल्डेन गेटले भने काठमाडौं बल्ड स्कूललाई ६७-४२ को स्कोरमा पछा लगायो । गोल्डेन गेटको जितमा दिवस भुजेलले १७ स्कोर गरे ।

'अमेरिकासँग भन्सार कटौतीको कुनै प्रतिबद्धता गरिएको छैन'

नयाँदिल्ली- अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले नयाँदिल्लीले 'उनीहरूको भन्सार शुल्क धेरै तल घटाउन' सहमत भएको घोषणा गरेको केही दिनपछि भारतले अमेरिकी उत्पादनहरूमा आयात कर घटाउन प्रतिबद्ध नभएको बताएको छ। आफ्नो दोस्रो कार्यकालको केही हप्तामै ट्रम्पले मित्र र शत्रुहरूलाई समान रूपमा लक्षित गर्दै विश्वव्यापी व्यापारलाई बढावा दिएका छन्। उनले सबै व्यापारिक साझेदारहरूलाई 'अनुचित' भन्सासको आरोप लगाएका छन् र आगामी महिनादेखि भारतसहित धेरै देशमा पारस्परिक भन्सार लगाउने घोषणा गरेका छन्।

अमेरिकी राष्ट्रपतिद्वारा वारम्बार उठाइएको मुद्दालाई सम्बोधन गर्न सेप्टेम्बरसम्म समय मागेको छ, अखबारमा भनिएको छ। भारतका वाणिज्यसचिव सुनील बर्यवालले भने, 'भारत र अमेरिकाले तत्काल भन्सार शुल्क समायोजनको सट्टा दीर्घकालीन व्यापार सहयोगमा ध्यान केन्द्रित गर्दै पारस्परिकरूपमा फाइदाजनक द्विपक्षीय व्यापार सम्झौताको दिशामा काम गरिरहेका छन्।'।

गत महिना हवाईट हाउसको भ्रमण गरेका भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीको ट्रम्पसँग स्वीकार्य सम्बन्ध छ। ट्रम्पले भ्रमणका बेला भारतीय नेतासँग विशेष सम्बन्ध 'साभूता' गरेका बताए। मोदीले विश्वको सबैभन्दा ठूलो र पाँचौं ठूलो अर्थतन्त्रले 'आपसी लाभदायक व्यापार सम्झौता' मा काम गर्ने र त्यसलाई 'चाडै नै' अन्तिम रूप दिने बताए।

संयुक्त राज्य अमेरिका भारतको सूचना प्रविधि र सेवा क्षेत्रका लागि महत्वपूर्ण बजार भए पनि वासिष्ठनले हालैका वर्षहरूमा नयाँदिल्लीलाई अबैध डलरको नयाँ अन्ततः उनीहरूले के गरेका छन्। भनेर उजागर गरिरहेको छ। अस्ट्रेलिया, भारत, जापान र संयुक्त राज्य अमेरिकाको चारपक्षीय समूह ब्राडका राष्ट्र प्रमुखहरूको शिखर सम्मेलनमा भाग लिएका ट्रम्पले यस वर्षको अन्त्यमा भारतको भ्रमण गर्नसक्ने अपेक्षा गरिएको छ। रास/एएफपी

विश्वको अधिकांश जनसंख्याले प्रदूषित हावा सास फेर्छ : प्रतिवेदन

बैंगलुरु (भारत)- विश्वको अधिकांश भागमा प्रदूषित हावा रहेको र केवल १७ प्रतिशत सहरहरूले विश्वव्यापी वायु प्रदूषण दिशानिर्देशहरू पूरा गरेको मंगलबार सार्वजनिक एक प्रतिवेदनले उजागर गरेको छ। स्विट्जरल्यान्डस्थित वायु गुणस्तर अनुगमन डेटाबेस आइक्यूएयरले १३८ देशका ४० हजार वायु गुणस्तर अनुगमन स्टेशनबाट प्राप्त डेटा विश्लेषण गरेको थियो र चाड, कंगो, बंगलादेश, पाकिस्तान र भारतमा सबैभन्दा प्रदूषित हावा रहेको पत्ता लगाएको थियो।

अनुगमनकर्ताबाट प्राप्त डेटा समावेश गर्न सक्षम भए। तर गत हप्ता अमेरिकी विदेश मन्त्रालयले विश्वभरका आफ्ना दूतावास र वाणिज्य दूतावासहरूबाट प्राप्त डेटा सार्वजनिक नगर्ने घोषणा गरेपछि, वायु प्रदूषणका लागि डेटा अनुगमनलाई धक्का लागेको छ। मर्सेसियास्थित सन्वे सेक्टर फर प्लानेटरी हेल्थकी मुख्य वैज्ञानिक तथा वायु प्रदूषण विशेषज्ञ फातिमा अहमदका अनुसार लामो समयसम्म प्रदूषित हावा सास फेर्नाले श्वासप्रश्वाससम्बन्धी रोग, अल्जाइमर्स र क्यान्सर हुन सक्छ।

विश्व स्वास्थ्य संगठन (डब्ल्यूएचओ) ले वायु प्रदूषणले वार्षिक रूपमा लगभग ७० लाख मानिसको ज्यान लिने अनुमान गरेको छ। अहमदले वायु प्रदूषणको स्तर घटाउन अफ धेरै गर्न आवश्यक रहेको बताए। डब्ल्यूएचओले विश्वको ९९ प्रतिशत जनसंख्या सिफारिस गरिएको

वायु गुणस्तर स्तर पूरा नगर्ने ठाउँमा बसोबास गर्ने गरेको पाएको थियो। 'यदि तपाईंसँग खराब पानी छ, पानी नै छैन भने, तपाईं मानिसहरूलाई दिनको आधा घण्टा पखन्नु भन्न सक्नुहुन्छ, पानी आउने छ। तर यदि तपाईंसँग प्रदूषित हावा छ भने, तपाईं मानिसहरूलाई सास फेर्न रोक्नु भन्न सक्नुहुन्छ,' अहमदले भने। वेइजिङ, दक्षिण कोरियाको सियोल र पोल्यान्डको रिबनिकजस्ता

धेरै सहरले सवारीसाधन, विजुली प्लान्ट र उद्योगहरूबाट हुने प्रदूषणमा कडा नियममार्फत आफ्नो वायु गुणस्तर सफलतापूर्वक सुधार गरेका छन्। उनीहरूले स्वच्छ ऊर्जास्रोत प्रवर्द्धन गरेका छन् र सार्वजनिक यातायातमा लगानी गरेका छन्। गम्भीर वायु प्रदूषण नियन्त्रण गर्ने अर्को उल्लेखनीय प्रयास दक्षिणपूर्वी एसियाली राष्ट्र संघको सीमापार धुवाँ प्रदूषणसम्बन्धी सम्झौता थियो। यद्यपि यसले अहिलेसम्म सीमित सफलता पाए पनि यस क्षेत्रका दश देशले ठूला वन डडेलोहरूबाट हुने प्रदूषणको अनुगमन र नियन्त्रण गर्न एकसाथ काम गर्ने प्रतिबद्धता जनाएका छन्। वन डडेलो सुक्का मौसममा यस क्षेत्रमा सामान्य घटना हो।

ग्लोबल क्लाइमेट एक्ट हेतु एलायन्सको अभियानको नेतृत्व गर्ने श्वेता नारायणले सबैभन्दा खराब वायु प्रदूषणको सामना गर्ने धेरै क्षेत्रहरू पनि कोउला, तेल र ग्यास जलाएर पृथ्वी-कोटाइल ग्यासहरू व्यापकरूपमा निस्कने ठाउँहरू हुन् भने। पृथ्वीको तापक्रम कम गर्न पृथ्वी-तापमान उत्सर्जन कम गर्दा वायु गुणस्तर पनि सुधार गर्न सकिने उनले बताए। 'वायु प्रदूषण र जलवायु संकट एउटै सिक्काका दुई पाटा हुन्,' उनले भने। रास/एपी

Advertisement for Hair Majesty Salon Company for Ladies. Includes company name, address, and a table of services and prices.

Advertisement for Equator Electromechanical Works. Includes company name, address, and a table of services and prices.

Advertisement for Hulas Steel Engineering Limited. Includes company name, address, and contact information.

Advertisement for Landmark Security Services. Includes company name, address, and a table of services and prices.

Advertisement for Sky Island Health Institute & Spa Company. Includes company name, address, and a table of services and prices.

Advertisement for Harkprad Shrestha's Nishaashan Sumbodhi Sancha. Includes details about the company and its services.

Advertisement for Ahmed Mohammed Al-Dabash Contracting Establishment. Includes company name, address, and a table of services and prices.

Advertisement for Sunlight Recruitment Service Pvt. Ltd. Includes company name, address, and contact information.

Advertisement for Mechinagar Municipality. Includes details about the municipality, its services, and contact information.

Advertisement for Nairat Food. Includes company name, address, and a table of services and prices.

Advertisement for Herfy Food Services Company. Includes company name, address, and a table of services and prices.

Advertisement for YOUNG MANPOWER PVT. LTD. Includes company name, address, and contact information.

ऊर्जामन्त्री खड्का र युरोपियन युनियनका राजदूतबीच भेट

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइमन्त्री दीपक खड्कासँग नेपालका लागि युरोपेली युनियनका राजदूत भेरिन्को लोरेन्जोले शिफ्टाचार भेट गरेका छन्। सिंहदरवारस्थित ऊर्जा मन्त्रालयमा भएको भेटमा नेपालको ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ क्षेत्रमा युरोपियन युनियनले गरेको सहयोगका विविध विषयमा छलफल भएको थियो। युरोपियन युनियनले सन् १९७४ मा कूटनीतिक सम्बन्ध स्थापना भएदेखि नेपालको दिगो विकासका लागि साभेदार निकायका रूपमा सहयोग गर्दै आएको छ। भेटमा ऊर्जामन्त्री खड्काले नेपालको ऊर्जा, जलस्रोत र पर्यटन क्षेत्रको विकासका युरोपियन युनियनले गरेको सहयोगप्रति धन्यवाद दिनुभएको उर्जामन्त्री खड्काको सचिवालयले जनाएको छ। उनले आगामी

दिनमा स्वच्छ ऊर्जा, जलवायु परिवर्तन तथा आर्थिक स्थायित्वको क्षेत्रमा गरेको सहयोगप्रति आभार व्यक्त गरेका थिए। मन्त्री खड्काले सरकारले सन् २०३५ सम्म २८ हजार ५०० मेगावाट विद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य लिएकाले उक्त लक्ष्यलाई पूरा गर्न दातृ निकायहरूको महत्वपूर्ण साथ र सहयोगको अपेक्षा गरे। उनले नविकरणीय ऊर्जा तथा ऊर्जा दक्षता विधेयक संसदमा पेश भइसकेकाले चाँडो पारित हुने बताए। नेपालको ऊर्जा क्षेत्रमा युरोपियन युनियन प्रमुख साभेदार रहँदै आएको र नविकरणीय ऊर्जा पहुँच, ग्रामीण विद्युतीकरण र जलवायु परिवर्तनको प्रभाव न्यूनीकरणमा इयुको सहयोगप्रति मन्त्री खड्काले आभार व्यक्त गरे। भेटमा राजदूत लोरेन्जोले जलवायु परिवर्तन र वैकल्पिक ऊर्जाका क्षेत्रमा

नेपालको विकासका लागि थप सहकार्य गर्न युरोपियन युनियन प्रतिबद्ध रहेको बताए। उनले नेपालले छिमेकी मुलुकसँग गरेको ऊर्जा सहकार्यको प्रशंसासमेत गरे। राजदूत लोरेन्जोले नेपालको ऊर्जा क्षेत्रको विकासमा इयुले थप ऋण तथा अनुदान सहायता उपलब्ध गराउने बताए। अप्पर अरुण, दुधकोशी जलाशययुक्त आयोजनालगायतमा इयु लगानी गर्न इच्छुक रहेको राजदूत लोरेन्जोको भनाइ थियो। भेटमा इयुको लगानीमा निर्माण भएको चिलिमे-त्रिशुली प्रसारण लाईन उद्घाटन गर्ने सम्बन्धमा समेत छलफल भएको जनाइएको छ। भेटमा मन्त्री खड्कासँगै ऊर्जा मन्त्रालयका सचिव सुरेश आचार्य, मन्त्रालयका वरिष्ठ ऊर्जा विज्ञ प्रवल अधिकारी, मन्त्रालयका सहसचिव जीवछ मण्डललगायतको सहभागीता रहेको मन्त्री खड्काको सचिवालयले जनाएको छ।

बजेटको तयारी

कृषिको अनुदानमा समीक्षा

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- सरकारले कृषि क्षेत्रमा उपलब्ध गराउने अनुदान र सहूलियतलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइने भएको छ। आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ वर्षको बजेट सम्बन्धी अर्थ मन्त्रालयले कृषि तथा पशुपन्छ विकास मन्त्रालयसँग गरेको बैठकमा हाल कार्यान्वयनमा रहेका अनुदान कार्यक्रमहरूबारे गम्भीर समीक्षा गरी नयाँ ढंगले अर्थ बढ्ने र नतिजामुखी बनाउनेबारे छलफल भएको छ। उपप्रधानमन्त्री एवं अर्थमन्त्री विष्णुप्रसाद पौडेलले कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गर्न र उत्पादन बढाउन अनुदानका कार्यक्रम ल्याइएपनि तिनीहरूको समीक्षा गरी समय सान्दर्भिक र प्रतिफलमुखी बनाउन जरुरी रहेको बताए। कृषिमन्त्री रामनाथ अधिकारीले अनुदानलाई परिणाममुखी बनाउँदै कृषि क्षेत्रमा उत्पादन बढ्ने गरी निश्चित कृषि वस्तुमा आत्मनिर्भर हुनु पर्नेमा जोड दिए। कृषि मन्त्रालयले रासायनिक मल, बाली

तथा पशुपन्छ वीमाको प्रिमियम अनुदान, उखु खेती प्रवर्द्धनका लागि किसानलाई प्रोत्साहन अनुदान लगायतका अनुदान दिँदै आएको छ। अर्थ मन्त्रालयका अनुसार यस्तो अनुदान तथा सहूलियतका लागि चालु आर्थिक वर्षमा करिब ३६ अर्ब रूपैयाँ विनियोजन भएको छ। छलफलमा सहभागीहरूले अनुदानलाई उत्पादन प्रोत्साहनसँग जोड्नु पर्ने धारणा व्यक्त गरेका थिए। संवैधानिक कार्यजिम्मेवारी अनुसार प्रदेश र स्थानीय तहको क्षेत्राधिकारसँग मिल्ने तर संघीय

तहबाट हाल कार्यान्वयनमा रहेका निश्चित कार्यक्रमहरूलाई तल्लो तहका सरकारमा पठाउनु पर्नेमा छलफलका सहभागीहरूको जोड रहेको थियो। बजेट छलफलमा राष्ट्रिय योजना आयोगका उपाध्यक्ष प्राडा शिवराज अधिकारी, अर्थ सचिव, कृषि सचिव, विभागीय प्रमुख लगायतको उपस्थिति थियो। नयाँ बजेट निर्माण सम्बन्धी यस अर्थ मन्त्रालयले भौतिक, शहरी, उर्जा, स्वास्थ्य, उद्योग, खानेपानी, संघीय मामिला मन्त्रालयसँग छलफल गरेको थियो।

बिमा बोर्डको कार्यकारी निर्देशकमा डा. काफ्ले

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- सरकारले डा. रघुराज काफ्लेलाई स्वास्थ्य बिमा बोर्डको कार्यकारी निर्देशक पदमा नियुक्त गरेको छ। सिफारिस समितिको सुझावका आधारमा छनोटमा परेका तीन जनामध्ये तनहुँका विकास अर्थशास्त्री डा. काफ्ले कार्यकारी निर्देशक नियुक्त भएका छन्। स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्री प्रदीप पौडेलको निजी सचिवालयद्वारा यहाँ जारी जानकारी अनुसार सिफारिस समितिले आवेदन स्वीकृत भएका १० उम्मेदवारमध्ये फागुन १८ र १९ गते प्रस्तुतीकरण तथा अन्तर्वार्तापश्चात अन्तिम सूचीमा डा. काफ्लेसहित डा. कृष्णप्रसाद अधिकारी र कमल पन्थीको नाम मन्त्रपरिषदा सिफारिस गरेको थियो। मन्त्री पौडेलले गठन गरेको बिमा

सुझाव कार्यदलमा डा. काफ्ले सदस्य थिए। कार्यदलले स्वास्थ्य बिमा सुधारका लागि सुझावसहितको प्रतिवेदन मन्त्री पौडेललाई

हस्तान्तरण गरेको थियो। यसअघि डा. काफ्लेसँग गण्डकी प्रदेशको नीति तथा योजना आयोगको उपाध्यक्ष तथा वैदेशिक रोजगार बोर्डको कार्यकारी भएको अनुभव छ। बोर्डमा रहँदा डा. काफ्लेले श्रमिक र आश्रित परिवारको हितमा विभिन्न कल्याणकारी नयाँ कार्यक्रम सुरु गरेका थिए। राहत रकममा चार सय प्रतिशत वृद्धि तथा विमामा शतप्रतिशत वृद्धि गर्ने निर्णय उनको नेतृत्वमा भएको थियो। गम्भीर रोगका लागि श्रमिक विमा कार्यक्रम उनले सुरु गरेका थिए। डा. काफ्ले संयुक्त राष्ट्रसंघीय विकास कार्यक्रममा एक दशक बढी वरिष्ठ अधिकारीका रूपमा कार्यरत थिए। यसैगरी उनी विभिन्न विकास रणनीति निर्माणमा संलग्न रहँदै आएका छन्। अर्थशास्त्रमा विद्यावारिधि डा. काफ्लेले लामो समय प्राध्यापनसमेत गरेका थिए।

ऊनबाट आम्दानी खोजिरहेकी आमा

बलेवा (बागलुङ)- बागलुङको निसी, भुजी र तमान क्षेत्रका अधिकांश स्थानीय पुस्तकालय भेडापालनमा सक्रिय छन्। पहाडी भेग भएकाले पशुपालनमा रमाइरहेका यहाँका स्थानीय किसान पछिल्लो समय भेडाको मासुसँगै ऊनको समेत उपयोगमा लाग्न थालेका हुन्। निसीखोला गाउँपालिका-५ पुतली बजारकी ५७ वर्षीया पुनीकला घर्तिमगरको दैनिकी आजभोलि फेरिएको छ। पुतली बजारमा चलिरहेको ऊनको धागो बनाउने र कपडा तयार गर्ने तालिममा उनको दिन बिच्छ। विहान-बेलुका घरको काम सकेर १० नवजुँ उनी पुतली बजार पुग्छन्। गाउँबाट संकलन गरेको भेडाको ऊनलाई सफा गर्ने, कोर्ने, बाँट्नेदेखि तानमा कपडा बनाउनेसम्मका काम उनले सिक्दैछन्। परम्परागत रूपमा भेडाको ऊनबाट बनेका कपडाको विक्री वितरण विस्तारै सेलाउन थालेपछि यहाँका महिला समूहमा आबद्ध भएर भेडाको ऊनबाट तयारी सामग्री बनाउन सिक्दैछन्। जिल्लाको निसीखोला गाउँपालिका र होरपाटन नगरपालिकामा सञ्चालन गरिरहेको दिगो पर्यटन परियोजनाले उनीहरूलाई तालिमको व्यवस्था गरेको छ। रुकुमको टकसेराबाट आएका महिला प्रशिक्षकले निसीखोलाको पुतली बजारमा १३ र होरपाटनको सुपुर्दमा १३ महिलालाई ऊन निकाल्नेदेखि कपडा तयार गर्नेसम्मको काम सिकाइरहेका छन्। 'खेर गइरहेको

होरपाटन र निसीखोलामा एउटै परिवारले रु ५०० देखि रु एक हजार ५०० सम्म भेडाबाखा पाल्ने गरेका छन्। ती भेडाबाट प्रत्येक वर्ष निकाल्न सकिने ऊनको प्रयोगमाफत महिलाहरूलाई आयआर्जनसँग जोड्नेगरी सीपमूलक तालिम सञ्चालन गरिएको दिगो पर्यटन परियोजनाका समूह संयोजक अमर थापाले बताए। मासु स्थानीयस्तरमा विक्री हुने र ऊनको पनि स्थानीय तथा विदेशी बजारमा समेत निर्यात गर्नेगरी उत्पादनमा प्रेरित गरिने उनले बताए। एउटा कामको, हापटुला बुन्न समय बढी लाग्छ। एउटा ऊनको कपडाको मूल्य न्यूनतम रु १५ हजारदेखि रु ६० हजारसम्म पर्छ। महिलाहरूलाई तालिमका लागि प्रशिक्षक, आवश्यक उपकरण, ऊन र खाजा खानाको व्यवस्था परियोजनाले मिलाएको छ। तालिमपछि तयार हुने सामग्रीको बजारीकरणमा महिलाहरूले समूह बनाउने बताउँछन्। ऊनको प्रयोग नभएकाले चरीचरण क्षेत्रमा नै किसानले ऊन निकालेर फाल्ने गरेकामा स्थानीय महिलाको सक्रियताले ऊनको प्रयोग बढ्ने प्रशिक्षक रमी बुढा मगरले बताइन्। उनीहरूले किसानबाट सेतो ऊन प्रतिकिलो रु ५० र कालो ऊन प्रतिकिलो रु १०० मा खरिद गर्ने गरेका छन्। बजारमा कालो ऊनको तयारी कपडा सेतो र खैरो ऊनको भन्दा दोब्बर पर्छ। रासस

ऊनलाई प्रयोगमा ल्याउन सके आम्दानी बढ्ने कालो, बखु, घुमलगायत कपडाले धामपानी छेक्ने, वर्षा टिक्ने र न्यानो हुने उनीहरू बताउँछन्। कम्बल, बखु, घुमलाई गोठालाको कपडा भन्ने गरिन्छ।

नेप्सेमा लगातार गिरावट

३२ अंकले परिसूचक घट्दा साढे ८ अर्बको कारोबार

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज (नेप्से) परिसूचक ३२ दशमलव २१ अंकले घटेको छ। पुँजीबजार कारोबार पछिल्लो सात दिनमा लगातार घट्दो क्रममा देखिएको हो। मंगलवार नेप्से परिसूचकमा एक दशमलव १७ प्रतिशतको गिरावट पछि दुई हजार सात सय १९ दशमलव २० को बिन्दुमा कायम भएको छ। तीन सय तीन कम्पनीको एक करोड ५५ लाख ५९ हजार छ सय ८३ कित्ता सेयर ९२ हजार ३१ पटक खरिदविक्री हुँदा रु आठ अर्ब ३९ करोड ११ लाख ४९ हजार बराबरको कारोबार भएको छ। विकास बैंक समूह एक दशमलव ९३ प्रतिशतले बढेको छ भने अरु सबै समूहको उपसूचक घटेको छ। बैंकिङ शून्य दशमलव ७१, वित्त एक दशमलव ५७, होटल तथा पर्यटन एक दशमलव १३, जलविद्युत् एक दशमलव ५१, लगानी एक दशमलव ८९ र जीवन बीमा समूह एक दशमलव ३० प्रतिशतले घटेको छ। त्यसैगरी, उत्पादन तथा प्रशोधन समूह दुई दशमलव ४९, लघुवित्त शून्य दशमलव ८९, म्युचुअल फन्ड शून्य दशमलव १०, निर्जीवन बीमा शून्य दशमलव ९९, व्यापार समूह एक दशमलव ७९ र अन्य समूह एक दशमलव ६८

प्रतिशतले घटेको छ। कारोबार रकमका आधारमा सबैभन्दा धेरै हिमालयन रिटर्न्योरेन्स लिमिटेडको रु ५८ करोड ६५ लाख १७ हजार बराबरको कारोबार भएको छ। कारोबार भएका सेयर संख्याका आधारमा सबैभन्दा धेरै महालक्ष्मी विकास बैंक लिमिटेडको नौ लाख ९१ हजार चार सय ४४ कित्ता सेयर किनबेच भएको छ।

अब मात्र एक क्लिकमा...

www.prabhabinonline.com

www.facebook.com/Prabhab Online

प्रभाव दैनिक